

V Gornjemgradu je bil rojen tudi Danijel a S. Clara<sup>1)</sup>, iz reda bosonogih Avguštincev, kateri je spisal te-le knjige:

1. *Philosophia universa juxta mentem Doctoris angelici D. Thomae Aquinatis.*
2. *Tractatus Theologiae quinque. I. de ultimo fine hominis. II. de Voluntario et Involuntario. III. de actibus humanis. IV. de virtutibus et peccatis. V. de jure et justitia.*
3. *Quaestiones theologico-morales, quae ordinarie Romae dantur in examine pro cura animarum.*

Drugih podatkov iz življenja tega pisatelja nam žal manjka.

### Pravljica.

Na vshodu od Gornjegagrada je hrib, kate-rega narod imenuje „Gradišče“. Tukaj je stal baje nekdanj mogočen grad, o katerem sedaj ni več sledú; pač pa se o njem pripoveduje ta-le pravljica:

V vzhodnem holmca ima kmet Adam posestvo. Gospodinja Adámka je hodila navadno na Gradišče iskat in nabirat drv. Nekega dne išče žena z otrokom v naročju zopet drv, a ne najde jih, dasi prehodi ves grič. Naposled pa zapazi votlino polno drv. Vesela, da jih tukaj dovolj naloži, gre v votlino. A ni ji možno priti do drv, ker se ji vedno odmikajo. Hipoma izginejo drva, in žena obstoji pred velikimi vrati. Tu stražita dva psa, katerima šviga ogenj iz očíj in gobcev. Kmetica je vsa prestrašena in rada bi zbežala, a prepozno je. Vrata se odpró in žena je — nevedé kako — v sredi prekrasne sobe. Od tod je stopala iz sobe v sobo. Povsod je bilo vse tako lepo in krasno, da je kar strmela. Tukaj je bilo tudi mnogo kadij s zlatom napolnjenih. Ko prehodi in ogleda vse prostore, pride do zlatih vrat. Tudi ta se odpró

<sup>1)</sup> I. B. v. Winklern: Biographische und literarische Nachrichten von den Schriftstellern und Künstlern, welche in dem Herzogthume Steiermark geboren sind, etc. str. 26.

in, oj čuda, pri zlati mizi sedi zakleta devica, zgorej človek, bel ko sneg, spodej pa ostudna kača. Zapazivša ženo, reče ji prijazno: „Naberi si zlata, kolikor hočeš.“ Kmetica odloži otroka ter si nadene zlata, kolikor ga je mogla nesti. Sedaj se tudi vrata odpró, in žena je v votlini. Tukaj se spomni otroka in hiti nazaj, pa zaman išče vrat, ni jih več najti.

Vsa žalostna gré vprašat gospoda župnika, kaj ji je storiti, da dobi otroka nazaj. Ko župnik vse sliši, veli kmetici: „Idi čez leto dnij, ravno tisti dan, uro, minuto in sekundo v tisti kraj; najdeš zopet votlino. Pojdi vanjo, pa ne ozri se!“

Ko preteče leto, gre kmetica ob določenem času na Gradišče in takoj najde votlino. Ko po votlini dalje stopa, začne pokati, grometi in bliskati se, da je groza. Žena pa, pomneča župnikov svét, ne ozre se kar nič.

Ko pride do vrat, strašno zarjoveta nad njo dva čuvaja. Ali ona se tudi sedaj ne splaši, temveč odpre vrata. Tukaj najde otroka, ki se je igral z raznimi dragotinjami. Takoj ga vzame in odide. Zakleta devica milo zaplače ter reče: „Da bi bilo dete le še dva časa od polovice do sedaj ostalo tukaj, bila bi jaz rešena. Sedaj mi bo pa še dolgo, dolgo trpeti.“

Ko pride kmetica, ki je dalj časa po votlini iskala izhoda, poznal je ni nihče več. A tudi njej so bili vsi ljudje neznani. Le povedati so vedeli, da je pred davnim, davnim časom na Gradišču izginila kmetica Adámka.

Zopet je preteklo mnogo let. Kmet Adam gre nekega dne na travnik kosit. Kar zasliši glas: „Rósi, rósi!“ Ko se ozre, zagleda prezalo deklico v tri četrte belo, v četrte pa črno. Kmet se tako prestraši, da ne vé, kaj bi storil. Deklica pa mu žalostna pravi: „Ti si bil rojen, da me rešiš; a nisi storil, kar sem ti velela. Tvojega roda rod (za rodom) bode sadil drevce, katerega tretje bruno bode dalo zibelko, v kateri bode spavalo dete, ki me bo rešilo.“ Nato izgine. V Gradišču pa od te dóbe večkrat čudno buči in bobni.

## Potovanje križem jutrove dežele.

(Piše dr. Fr. L.)

(Dalje.)

Ni bilo pol ure, že zasliši Kristijan govorenje po stopnicah. Bila sta nosača ali fakina, ki sta vprašala, kje je zaboj. Ko jima ga pokažejo, prideta blizu, jeden se vsede nanj in oba se začneta pogovarjati prav brezskrbno, kakor

bi se jima kar nič ne mudilo. Kristijan pa se je tedaj kuhál v soparu in potu, pa težko pričakoval, kaj bode. Ni bilo treba čakati dolgo: nosača dvigneta zaboj, potisneta do stopnic, potem pa valita po stopnicah navzdol. Grozno je bilo jetniku v tem stanju: sedaj je bila glava spodaj, sedaj je ležal vznak, sedaj je bil z glavo